

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.

Feladós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELTÉTEL NEMERESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dezseu-utca 7. szám alatt

Hirdetéseket díjazás szerint közlünk

A makói adókiutések és a küzködő makóiak.

Makó, január 16.

Pénzügyminiszeri rendelet folytán rövidesen felterjesztendő lesznek a javaslatba hozott adókiutési bizottsági elnökök és a bizottságnak azok a tagjai, akiket a pénzügyminiszer rendel ki, egyidejűleg kibocsátottak a köönséghez intézett felhívó hirdemények a keresési jövedelmek bevallása tárgyában. Ezzel tehát megindul az eljárás a III. osztályu keresési adókiutése iránt 3 évi időtartamra, még pedig a régi adóörvények értelmén en.

Magyarország mióta a most divó adórendszer éleiben van, soha sem volt gazdaságilag oly szomorú helyzetben, mint amilyen a jelenlegi.

Vajjon hányan vannak a III. osztályu keresési adó alá tartozók között olyanok, akik eldicsekedhetnek, hogy vagyoni állapotuk és mérlegük az 1911. évben történt utolsó adókiutés óta az egyensúlyi megtartotta és lényegesen meg nem romlott?

Törvény szerint a III. osztályu keresési adó a tiszta keresési nyereség alapján és pedig az adóévet megelőző 3 év átlag nyeresége után levén fizetendő és sokan abban a reményben, hogy hasznót hajó foglalkozásuk után lesz nyereségük, nyugodván bele az 1911. év adókiutésbe, kérdezzük, vajjon nem e kétségtelen és bizonyos, hogy az 1911. évben adóval megrovottak a reakció két évi érvénytel kiadott, azonban törvényes rendelkezéssel 1913. évre is hatályosnak kimondott adókat tulnyomó részben nem az adó alpnál szolgáló tiszta keresési nyereségből, hanem anyagi áldozatok árán a saját tőke vagyonukból és ennek csorbításával, megcsönkítésével fedezték?

Oly rettenetes sivár a keresni akaró, de keresni nem tudó polgárság anyagi helyzete és oly bizonytalanok a közeljövő kilátásai, hogy nem volna képtelenségnek és utópiának nevezhető még azon felmerülhető gondolat sem, hogy a kereső egyedek III. osztályu adójának kirovása átmenetileg felüggesztessék.

Ez az ideális álláspont hazai viszonyaink között és az ország jelen pénzügyi helyzete folytán, fájdalom, meg nem valósítható.

Mint hogy azonban az állam feladatához és egyik legfőbb érdekét képezi, hogy az adóalanyok el ne pusztuljanak, hanem fentartassanak, konzerváltassanak, sőt hogy fizetési képességük fokoztassék, feltehetően bizonyos és okszerű folyamán, hogy az elérhetetlenedés, keresethiány, létfenntartási óriási

küzdelmek és nehézségek jelenlegi legszomorubb korszakában, a pénzügyi kormányzatnak az adófizető közönséggel szemben a legmesszebbmenő előzékenységet és kiméleteket kell tanúsítania.

A pénzügyigazgatóságok vannak hivatva arra, hogy saját hatáskörében a legnagyobb körültekintéssel és scrupolozitással készítse el adókiutési javaslatukat.

Általában eivül volna elfogadandó, hogy a régebben már adóval megrovott adózók és fizetők a folyó kiutési időszak alatt a múltinál nagyobb adóval ne terheltessenek, még ha ezen elv consequens keresztülvitele meilit kivételesen egyik másik adózó esetleg jól járna is, sőt helyes volna, ha az illető kincstári előadó bizalmi férfiak megajánlása mellett már a javaslat szerkesztésénél arra is figyelmet fordítana, hogy a válság által súlyos veszteséget szenvedett egyének adója az eddiginél percenvelel kisebb összegben hozassék javaslatba.

Ilyen súlyos viszonyok között az adókiutési bizottságokra felelősségteljes feladat vár. Eltávolítani a középutat, amelyen a kincstár érdekei az adózó felek teherviselőképességével összhangzásban van. A fennforgó körülmények között nem váhítható a valóra ama szálló ige, hogy az adó sohasem fogy, hanem mindég csak növekedhetik.

A pénzügyminiszer a napokban küldött rendeletében azt az óhaját fejezi ki, hogy az adókiutési bizottságok működésüket lehetőleg hat hét alatt befejezzék.

Mégis módot kell adni a felekbezésnek, hogy anyagi helyzetükre, a közelmulban szenvedett veszteségeikre, az fizet és kereset képesség csökkenésére vonatkozó körülményeikre részletesen kiterjeszkedhessenek, remélhető lévén, hogy ha e szempontokból figyelembe veendő tényeket és bizonyítékokat tudnak maguk mellett felhozni, a kincstár képviselője is bizonyára a méltányosság álláspontjára helyezkedend és indítványaival lehetővé teendi, hogy a kiutési bizottságok a minimális tételek korlátai által nem feszélyezve, emberileg megközelíthető igazságossággal vehessék ki.

Kivánatos, hogy a felek az adótárgyalást ne elkeseredetten, hanem megnyugvással hagyják el, ami leginkább elérhető, ha az adózóknak alkalmuk volt érveiket és védekezéseiket a bizottságok előtt kifejténiök és nem ualtatnak sérelmeik orvoslása végett a felebezési fórumokhoz, ahol a szóbeliség előnyeit javukra csak ritka esetekben érvényesíthetik.

A polgárok vérző sebei nyíltan felhívják. Az adókiutési bizottságok a polgárok kebeléből alkittatnak. Epen úgy érzik ök az

itélkezök az idők súlyát, mint azok, akikre az adó terhét kirójják.

Bizni és remélni lehet tehát, hogy működésükben a jelenlegi lehető legrosszabbra változott viszonyok helyes mérlegelésével a kellő méltányosságot gyakorolandják és ezzel módot nyújtanak arra, hogy a lábbadozó adóalany fokozatosan újabb erőhöz jutva, a jövőben is megfelelhessen állampolgári kötelességének.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma folytatta a sajtóvitát. Az ellenzéki képviselők az ülés megkezdése előtt kérdést intéztek a vitarendezőhöz, Kobek Kornél képviselőhöz, hogy van-e elég szónok a legközelebbi ülésre. Kobek megnyugtatta a kérdésősdődőket, hogy nemcsak erre az egész hétre, de még a jövő hét ülésire is van elég szónok tartalékban. A mai ülésre egyelőre a következő felszólalók jelentkeztek: Barabás Béla, Bernáth Béla, Kelemen Béla és György.

Barabás Béla azzal kezdte a beszédét, hogy bár a többség nagyon szeretné, ha az ellenzék nem volna jelen a Házban, az ellenzék mégis itt marad és teljesíteni fogja kötelességét. A sajtóbecsületes munkáit az ellenzék nem hagyhatja cserben, hanem segít nekik megvédeni a sajtószabadságot. Az utolsó idő alkotmányos harcában a sajtó különösen megállotta helyét, a meg nem vásárolható sajtó becsületesen teljesítette feladatát.

Részletesen elmondja a csomagszállító-részvénytársaság megbuktatásának történetét, miközben az elnök figyelmezteti, hogy térjen a tárgyra. A szónok azonban továbbra is ezt a kérdést tárgyalja és elmondja, hogy a csomagszállító társaság helyébe lépett új társaság micsoda törvényellenes kedvezéseket kapott a kormánytól. A sajtó hiába tiltakozott ez ellen és hiába illeték Lukács Lászlót és néhány előkelő államhivatalnokot a becsületsértő kifejezések özönével, senki sem mert e miatt sajtópört indítani. Ily előzményeket látunk a sajtójavaslat beterjesztése előtt. Majd a sajtótermékek postai szállításának kérdésével foglalkozik és azt fejtegeti hogy azok a biztosítékok, melyeket a javaslat a postai szállítás dolgában nyújt a lapoknak, nem kedvezményes, hanem a nemzetközi postaegyezmény következtései.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszer Ladomérszky József sáiorajauhelyi adóhivatali gyakorlatnokot a balonyai m. kir. adóhivatalhoz adóhivatali nevezte ki.

Makóváros jövedelmei az elmúlt évben.

Ha nem csurran-csöppen.

A mi szegény városunknak Makónak van egy kis jövedelme is. Minden hónapban pontosan beszámolnak a város hűségés sáfárai, Makó jövedelmeiről. Mostanában összesítették ezeket a havi kimutatásokat az 1913. esztendőről.

A kimutatás szerint, hűfogyasztási adóból 55604 korona, hűfogyasztási adóból 28966'82 korona, vágóhídi díjából 13280'72 korona. Helypénzből: 17709'12 korona. A mázsához 4453'92 korona jövedelme hozott. A baromvásár 88'90 fillért jövedelmezett s végül hűságpénzekből is betolyt 682'80 korona.

Összesen 128'309 korona 67 fillér jövedelme volt tavaly a városnak fenti címeken.

Az érdekes kimutatásokból kiténik, hogy Makó városának legszerencsésebb vállalkozása a fogyasztási adó kibérlése. Különösen mai formájában, mikor ugy a fogyasztási adóhivatal vezetője, mint alkalmazottai arravaló emberek s ugyancsak viyáznak Makó város csurranó csöppenő jövedelmeire.

Aki Makóra jön háztüznözőbe.

A kalandos óráslégény kalandja.

Nagyban mulatozott tegnap este a Honvéd egyik korcsmájában egy gyanus elegenciájú alak. Ep arra botorkált a két detektív, kik a hangosan mulatozó bácsit igazolásra szólították fel.

Ne ez már mégis szemtelenség, hogy tisztos polgárokat, becsületes iparosokat így zaklatnak, pattant fel a mulatozó alak, de a detektívek nem tágtítottak s követelték az igazolást.

„Ehun van ni” vágta ki önértetesen a vándorló óráslégény, mert az volt a mulatozó s ezzel egy régi 1906-ban kiállított munkakönyvet tartott a detektívek orra alá.

A két detektív jónak látta az igazolás dacára behozni a gyanus alakot a rendőr égre, ahol kiderült, hogy az illető Kohn József, aki nős és 2 gyermekes családpai mivolta dacára háztüznözőbe jött Makóra.

Megmótozása alkalmával csak 20 darab zálogcéduát találtak nála különböző ékszerekről, melyeket Nagyváradon helyezett el különböző zálogházakban. A rendőrség további érdeklődésére kiderült még az is, hogy a kis Kohn többszörösen büntetett egyén, akinek Makón való háztüznözése nem valami kedvező a közbiztonságra.

Most aztán Kohn összes régi bűneit nyomozza a rendőrség, mely idő alatt a makói rendőrség vendége Kohn ur, aminek ő nem nagyon örül, de a rendőrség sem.

Halálos gyermektragédia Battonyán.

Egy kis gyermek tűzhalála.

Megrendítő gyermekszerencsétlenség történt a napokban Battonyán. Egy kis gyermek égett szénén, szüleinek gondatlansága következtében. Az eleven, virgoc gyermek szülei magára hagyták, habár csak rövid időre, mégis e rövid idő elég volt ahhoz, hogy a kis gyermek tűzhalállal pusztuljon s szüleit gyászba borítsa. A halálos szerencsétlenségről tudósításunk a következő:

Práger József magyarbányai Mandel pusztai béresnek a felesége tegnap délután magára hagyta egy pár percre 4 éves gyermekét a szobában s kiment az udvarra szalmaért.

Mire visszatért, a kis gyermek kétségbeesett sikoltozások között lángban állott. A gyermek valószínűleg a tűzhelyhez ment s egy onnan kiesett parázs gyújtotta meg könnyű ruháskáját. Súlyos égési sebeket szenvedett, melyekbe reggel meghalt.

Minthogy az anya rövididejű eltávozását az ügyesség nem tekinteti vétkes gondatlanságnak, a bíróság a szerencsétlen kisgyermek boncolását mellőzte, azonban a nyomozást folytatva tette az eset körülményeinek teljes tisztázása végett.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár január 18. Vasárnap Róm. kath. Antal rem. Protestáns Antal rem. Görög orosz január 4. 70. apostol. Nap kel 7 óra 44 percek nyug. szik 4 óra 36 percek.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő: Fagy-pont körüli hőmérséklet és helyenként havazás várható. Sürgönyprognózis: Fagy-pont körüli hőmérséklet, sokhelyütt csapadékkal. Déli hőmérséklet: 0-8, C.

Csanádi csendőrök Budapesten. Tisza Pistának a nagy nemzeti munkához sok-sok csendőrré, szuronyra van szüksége, mert hát olyan üdvös törvényeket gyárt mostanában a mungóparlament, hogy a feltámadó népharag könnyen kárt tehetne a „nemzeti munka” hőseiben. Hogy a mungó csordának baja ne essék csendőrök vigyáznak rájuk. A nagy nemzeti munka védelmére. Csanádmegyéből is szállítottak csendőröket, Battonyáról, Dombegyházról, Kevermesről meg a vármegye többi orsiból. Itthon az alatt bekormozott arcu rablók rabolhatnak s a közbiztonság súlyos lehet, fő a Tisza Pista meg a mungóinak bőre, hogy ezt nem tudják egyszer ellopni?

Uj segédjegyző Battonyán. A battonyai képviselőtestület az újonnan szervezett segédjegyzői állásra Petrovics Miklós segédjegyzőt választotta meg.

Hjá szegény ember — az más! Huszonegyest játszott a múlt

hét egyik estéjén három mezőhegyesi cukorgyári munkás a közös munkáslakosztályban s a csendőrök rajtuk ütve a bankot, valamint a játékosok előtt volt pénz, összesen min'egy 6 koronát a kártyával együtt elkobozta. Véleményünk szerint a munkáslakosztály magánlakás és nem a törvény által meghatározott nyilvános hely s így a csendőrség erélyes fellépését a bíróság bajosan fogja magáévá tenni. Bezzeg a makói kaszinóban s a társas egyletekben sőt egyik-másik kávéházban derűre-borura járja a vesztebbnél-vesztebb hazárdjáték, senkinek sem tűnt, senkinek se tűnik fel, de ha három szegény munkás ember leül 21-ezni, azokat csendőrök zavarják meg szórakozásukban. Hjah szegény ember — az más.

A csanádmegyeyi Dmke. műsoros estélye. Az idei farsangnak újból meg lesz a maga érdekes nagy mulatsága a Demke estélye. A csanádmegyeyi osztály február 7-én a „Korona” szállóban tartandó műsoros estélyére már megkezdte az előkészületeket, az estély programját összeállította, amely megint csak csupa új meglepő számokat tartogat a közönség mulattatására. A nagy méretről tanuskodik már a szereplők nagy száma is: Angster Mici, Czirbus Gizi, Csukás Böske, Demkó Böske, Demkó Margit, Draskgozi Mici, Dózsa B. Ilonka, Farkas Böske, Farkas Lili, Gebe Márta, Goltner Margit, Hervay Mariska, Hervay Lili, Hubart Boriska, Kaufmann Cilla, Kiss Magda, Kocsis Berta, Kocsis Lili, Kohajda Rózi, Madzar Irma, Mandl Piri, Nagy Manci, Nagy Mariska, Náray Hauia, Pártos Ilonka, Rosztóczy Mici, Rosztóczy Stefi, Rotter Telli, Szell Anikó, Tarnay Ilonka, Tarnai Manci, Teltsch Lili, Tókey Alice, Tókey Edith, Udvardy Mariska, Zsiga Manci, Bán Dusi, Teltsch Pali, Bohár Gábor, György Imre, ifj. Hervay István, Katona Endre, Ráth Jenő, Tarnay Ferenc, Todorán Gábor, Zsupán Jenő.

A makói piac tolvaja. A múlt héten a rendőrség elcsipte Deutsch Rozál vásárhelyi asszonyt, aki Uborka Pálné zsebében kotorászva topni akart. A tolvaj asszony ma bevallotta a rendőrségen, hogy nemcsak Uborkáné, de más asszonyok zsebeiben több-kevesebb szerencsével működött. A tolvaj asszonyt vallomása után átszállították az ügyészség fogházába.

Állat az emberben. A legrettenesebb emberi tragédiák egyike játszódik le kedd este az Uránia színházban. A kitűnő, háborzongató tragédia előadása óriási érdeklődést kelt a közönség soraiban, annál inkább mert kedd este még egy hatalmas öt felvonásos társadalmi dráma kerül bemutatásra „Hős szívek” cím alatt.

Aki a magáét lopja. Bizalmi uton — mint ezt mondani szokták — arról értesült a dombegyházi csendőrök, hogy Stern Izidor ottani korcsmáros jégvermében 3 zsák csöves kukoricát rejteget Brutyó Mihály. A nyomozás során aztán Brutyó beismerte, hogy a felfedezett kukoricát tényleg ő vitte opa, mert a kukoricáját bíróilag lefoglalták s hogy mind el ne árverezék, eldugott egy kicsit a maga számára.

A hanyag béres — meg a rossz kémény. Neszár Gyuláné dombiratosi birtokosnő tanyáján tegnap nagy tűz pusztított. Kigyuladt a donány simító ház kéménye s ettől tüzet fogott a tető, melytől elpusztult az egész pajta. A kár

több mint 5000 koronára rug, ami azonban biztosítás révén megtérül. A tüzet, minf a vizsgálat megállapította Ábrahám Béla béres idézte elő, aki tudta, hogy a kémény rossz s mégis szalmából befűtött a rossz kéményű épület kályhájába. A vigyázatlan béres ellen megindult az eljárás.

Nagytermészetű legény. Opre Péter arról híres, hogy igen nagytermészetű. Szántalan bevett fej, korcsmai verekedés tanuskodik Opre nagy természetéről. Tegnap a verekedő legény találkozott Kis Rémuossal, akinek minden ok nélkül neki esett s véresre verte. A nagytermészetű legény ellen eljárás indult.

Anyakönyv. Elhaltak: Szilágyi József Benján 24 napos, Igaz Imre 65 éves. Marjai Imre 4 hónapos, Vajda Terézia Öz. Kovács Ferencné 69 éves. Varga Ferenc 77 éves korában.

Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim” térfi gummi-óvszer 1 tucat 2 korona 50 fillér, 2 tucat 4 korona 50 fillér, 3 tucat 4 korona. Portó 30 fillér.

„Hez”, Budapest, VIII. Köfáragó-utca 7. Diszkrét szétküldés.

A MAKÓI PIACRÓL.

Bizonytalanság a hagymapiacon.

A vasárnapi piac a legteljesebb bizonytalanságot hozta a hagymakertészeknek, akik bizony mostanában nem igen tudnak tájékozódni. A múlt heti 20 koronás árak után, a 16-17 koronás árak bizony nem igen megnyugtatók. Még nyugtalanítóbb az a körülmény, hogy sok hagyma van még Makón s aránylag kevés elszállítás történik naponként. A külföld is meglehetősen tartózkodó a makói hagymával szemben. Így aztán nem csoda ha a hagymapiacon bizonytalanság uralkodik s ez és a jövő hét mindenesetre változást teremt a piacon.

A gabonárák általában szilárdak. Budapesten 23 korona 20 fillért fizettek ma a buza métermázsájáért. A makói piacon vasárnap 21 korona 40 fillér volt a buza ára.

A kukorica ára óriási módon s aránytalanul emelkedik. Vasárnap már 13 és fél sőt 14 koronás áráról is beszéltek a piacon. Budapesten is tartott a kukorica ára, 12-13 korona között váltakozik métermázsájának ára.

A hagymapiacon mérsékelt élénkség mellett, a vörshagyma métermázsája 16-17 koronán, a fokhagymaé 50-55 koronán kelt. A dug-hagymában semmi kínálat nincs. A kertészek 60 koronás árköveteléssel szemben, a kereskedők legfeljebb 48-50 koronát hajlandók fizetni.

Betegség és nyomor elől a halálba.

Az apa öngyilkos lett, míg családja fát szedegedett.

Battonyai levelezőnk tudósít most bennünket egy esetről, midőn a sorvasztó kortól, az anyagi nélkülözéstől agyongyöngyölt ember öngyilkossá lett, hogy szenvedéseinek határt szabjon.

Az eset különben maga a következő:

Német Frigyes battonyai munkásházi ember szervezetét pár évvel ezelőtti sorvasztó kór támadta meg. Az emberiség legnagyobb pusztítója a tüdővész lepte meg.

Nem volt azonban elég a biztos halált ígöző betegség, a házban még a nyomor is feltűtötte fejét. Napokon át nem volt egy falat kenyér a háznál, egy darab fa, mivel a hideg szobát befűtötték volna.

Tegnap nagyon gyengének érezte magát Német és arról panaszkodott, hogy na gyon fázik. Elküldte hát családját, hogy az erdőn fát szedegessenek. A család gyorsan teljesítette a beteg óhaját. Elment hazulról az asszony, elment a négy gyermek is.

Csak ezt várta a beteg ember. Testi szenvedéseit, a szegénység nyomását terheit nem bírta tovább. Mikor családja elment fát szedgetni, összeszedte minden erejét és a gerendára felakasztotta magát. Mikor a szerencsétlen család haza jött, már kihült testtel, elkékkült arccal, holtan találták a szerencsétlen embert, ki ekként a betegség és nyomor elől menekült a halálba.

A halál torkában.

Keresztelő után vasúti karambol.

Majdnem végzetes szerencsétlenség ért szobátotn este az apátfalva — makói országoton egy apátfalvai tanyai családost csakis a véletlennek köszönhető, hogy egy családja, feleségétől, menyestől s két unokájával és egy kocsisal együtt áldozata nem lett az Arad-csanádi vasutak egyik motorvonatának.

Az esetről való tudósításunk a következő:

Juracsok Máttyás és családja apátfalvai tanyai lakosok szombaton benn voltak a faluban keresztelőben. Vigan folyt a terefero és a jó bor az új honpolgár egészségére, míg egyszor csak azt vették észre, hogy esteledik s haza is kéne már menni tanyai lakásukra.

Be is fogatott a kocsisal Juracsok s felpakolta az egész családját. Felült a felesége, aztán a menyé Juracsok Andrásné Veréb Agnes és ennek két gyermeke s felült maga Juracsok is, míg a lovakat a kocsis hajtottá.

Vigan indultak utnak a faluban. Hatan voltak a szánon. Ugy öt óra körül járt az idő, mikor kitérték az apátfalva — makói országotra, ahonnan meg a tanyájuk felé akartak fordulni.

A mikor az Arad-csanádi vasutak sorompójához értek, az átjáró apátfalvai oldalán a sorompó nem volt még leboosátva. A már sötétes időben nem vették észre, hogy a Makó felőli korlát már el van zárva. Behajtottak hát a sínkre s csak mikor az innesső oldalra értek, vették észre, hogy a lovak nem tudnak tovább menni a leeresztett sorompótól.

A veszedelmet annál pillanatnyibb időben észrevették, mert Makó felől meg éppen rohamva közeledett az ötórás motoros. Az utasokban egyszor meghült a vér s elvesztek hirtét magokat. E pillanatban a kocsis nagyot rántott a lovak száján s oldalra akarta a szánt hirtelen velők fordítani, gondolván, hogy a sín külső oldalán talán elfér a szán és meg lesznek mentve az elgázolástól.

Az egészen az öreg Juracsok járt a legjobban. Érdekes véletlen folytán az öreg — talpra esett, s mint a szán kidobta és pedig a sínek közé, pont az unokák mellé. Ez volt a szerencséje az egész családnak.

Ez az egész eset egy pillanat alatt ment végbe s már másik pillanat se kellett hozzá, hogy a lélek-jelenlétét el nem vesztő Juracsok felnyalolta az unokát és menyét s kiugrott velők a sínek közül.

Éppen ideje volt, mert a vonal is megérkezett. A történeteket meglátva a motorvezető teljes erejével fékezni igyekezett, azonban még mindig a sínnek közti levő szán hátuljának nekiment s pár méterre maga előtt tolt a sikos sínen. Meglassulván azonban a motor s még mindig a szán ülésén levő kocsis a lovak között esapváu, kirántotta a vonat alól az egész szánat s amíg a motor alment, a sínák oldalán húzódt meg.

Igy nem történt semmi komoly baj azonkívül, hogy előbb szinte holtra ijedtek a szán utasai s néhány hétig érezni fogják az ütés helyét, miut a szánból való kidobásuk után az anyaföldtől kaptak.

Szende Pál: Adóreform és osztálytagozódás (sz-ur). Jegyzetek; Nyílt eszókák és nyílt hip krízis. Három március. Mozgalom. A Szabadgondolat előfizetési ára egész évre 4. korona, egyes szám ára 40 fillér. Kiadóhivatal: Budapest, I. Krisztina körút 81. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

60 kor. hetikeresetet

vagy legmagasabb jutalékot fizetek bárkinek, aki magánfelek látogatásával árulm terjesztését elvállalja. Szakismeret nem szükséges. Mellékfoglalkozásként is kimutathatólag napi 10 kor. sőt több is kereshető. Felvilágosítással díjtalanul szolgálók.

Anton Hruby,
Müglitz Mähren.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmiei.

(249)

30. fejezet.

A. Iltkos kortes.

— Mit akar csinálni, édes Piroskám? Csak vigyázon, nehogy bajba kerüljön. Nagyon, de nagyon szeretem magát, de a nagyapa meg az új földesur igen hatalmas emberek, nekünk szegény nőknek nem lehet velük ujjat húzni.

— Majd meglátja Mari néni mi lesz! Nem mondom meg előre, csak annyit sugok meg, hogy ha isten segít, a balázserdői kerületben nem lesz követ Szegfi uram!

— Ugyan? Ugyan? rebegte özvegy Derecskeyné meglepítten. A saját vőlegénye ellen dolgoznék?

— Vőlegénye az ördögnek, de nem nekem. Azonban nem mondtam semmit, isten áldja meg Mari néni, isten áldja meg!

Piroska hazament a kastélyba. Otthon behívta magához az öreg Kait.

A Kati egy nyolcvan esztendőős öreg asszony volt. Piroskának az édes anyját, azután meg őt, Piroskát dajkálta. Amolyan öreg butor volt ő kelme a háznál, melynek nem igen veszik már hasznát, de a melyet kegyeleltből mégis megbecsülnek.

Az öreg katinak a dajkáláson kívül a községben is volt valami érdeme. Ugyanis ő alapította a

„Jézus szive egyesületet.“ A templomban jöttek össze az egyesület tagjai, kiket erős fogadalom kötött, hogy nem káromkodnak soha. Szeszes italokat sem isznak s a bűjtöt pontosan megtartják. Alig volt asszony a faluban és a környéken, ki a Kati néni alapította „Jézus szive egyesület“ tagja nem lett volna.

Kati néni agg korra és példás élete következtében nagy tekintélynek örvendett a nép asszonyai közt, erkölcsnemesítő működését pedig úgy a környékbeli plébánosok, mint a földesur nagy elismeréssel kísérték és a hol kellett, anyagilag is támogatták.

Balázserdőn és környékén nem igen ismerték a lopást, rablást, házasságtörést és ledér kicsapongásokat.

És ez mind az öreg cseléd érdeme volt.

Kati néni betépegett Piroskához.

Testén fekete liszter ruha. fején tiszta gypaju kendő volt.

Tisztasága magában véve is például szolgált a faluban.

— Mit kíván lelkem, Piroskám? Kérdé a leánytól, ki nagy csomó szebbnél szebb szent képet szorongatott a kezében.

— Öreg szülém, mondá Piroska meleg kérielő hangon, még soha sem kértem tőle semmit az életben. Most nagy, igen nagy kéresem volna hozzá. Esztendők óta gyűjtöttem különféle szent képeket, sok száz darab van belőle, miud a „Jézus szive egyesületének“ adom, ha megteszi, a mire kérem. (Folyt. köv.)

Két jóforgalmu italmérési üzlet házzal együtt kedvező árban és kedvező fizetési feltételek mellett elado. Értekezni lehet Iritz Miksánál.

Értesítés. Tévedés elkerülése miatt a n. é. közönség tudomására adom, hogy a **Proféta vendéglőben** minden változatlanul van és rendelkezésére áll a n. é. közönségnek. **A társadalmi körnek külön szoba áll rendelkezésre IRITZ SAMUEL özv. CÉG.**

Hajhullás ellen lugmentes hajmosó Pixobin lugmentes kamilla hajmosó oxigénnel Ciwuco ára csomagonként 30 fillér. Fürdőszó. Nemesfenyő, Rózsa, Orgona, Ibolya, Csalódásig hűen utánozza ezen virágok illatát és ezeket huzamosabb ideig tartja meg, mint az „Illatszernácák“. Ára csomagonként 40 fillér. Ha az ön helyiségében nem kaphatók ezen cikkek, úgy küldjön 30 illetve 40 fillért és hozzá portóra 10 fillért és ezért bérmentve kapja ezen valóban meg bízható szerek bármelyikét. Gyógyszertárak, drogériák, fodrászok és egyéb szaküzletek magas rabbatban és ingyenes propagandában részesülnek. Készíti Ciwuco Chemisch Industrie Berlin. Egyedüli vezérképviselő: Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII. Szigetvári utca

Sertés perzselésre száraz szalma, apró jószágnak és soványdisznónak kifőzött törköly a legolcsóbb árban kapható **IRITZ SAMUEL özv. CÉGNÉL.**

URANIA
MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

Kedden, január 20-án este 8 órakor

Állat az emberben.
Mélyszépséges asszony és hős szívek
Nagy társadalmi dráma 5 felv.

Polidor takarékperselye
Humoros.

Egy hét a tengerparton
Humoros.

Téli hangulatok
Természetes felvétel.

Tisztelettel
AZ IGAZGATÓSÁG.

IRODALOM.

Szabadgondolat. A magyar szabadgondolkodók folyóiratának legújabb száma a következő tartalommal jelent meg. Póányi Adolf: Tisza, Khuen és Sootos Viator. Székely Artur: Osztrák-magyar vámpolitika. Rédei József: Munkanélküliség és választójog. Czöbel Ernő: A magyarországi nagybirtok története. Ferenczi Sándor: Büntények lélekelemzése. Rermann Gyula: Az elméleti és gyakorlati tudományok kapcsolata. Rtr.: „Kérdések, amelyeknek nincs értelmük.“ Róbert v. Pöhlmann: Hellenség és szellemi szabadság II. XXXXXX Szemle: Wallace (F-m.) Országos Néptanulmányi Egyesület (Gyulai István.) Unneprontók Zsádányi Gábor (. Könyvek: Fényes Samu: Egyelvű világszemlélet. (p. k.)

AKI gyomorban szenved, szédülést, rosszullétet, hányási ingert érez, étvágyhiány, gör-csökben szenved,

az tegyen kísérletet a Kárpáti-féle

„NOVICUM“
gyomorcseppekkel.

Sok ezer köszönőlevél tanuskodik a Novicum háziszser áldásos hatásáról

Egy hálalevelet közlünk, hogy mindenki rögtön láthassa, mi a NOVICUM HÁZISZER CSODAEREJE.

ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY.

A Kárpáti-féle Novicum-mal behatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen háziszser nemcsak a gyomor különféle bajai ellen használható jó sikerrel, hanem összetételénél fogva a vese működését is elősegíti, ami által a szervezetben keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti.

kovácsnán, 1909. aug. 6.
Dr. Zentay David,
járás orvos.

Tisztelt Uram!

9 évig fájt a gyomrom minden orvosságot megpró, báltam, egy sem segített. Mig egyszer az Ön Novicum gyomorcseppjeit meg próbálva, éreztem a jó hatását és azóta nem fáj a gyomrom, hála a jó istennek és köszönet Önnek.

Most ismét kérek 6 üveg 2 koronást.

Mégegyszer fogadja hálámát a jó Novicumért.

Szeged, 1911. augusztus 24 én.

Tisztelője
Siha József,
hentes, Dobó-u. 37.

A NOVICUM háziszser kapható gyógyszerárakban 2 koronás, 1 kor. 20 f. és 60 f. üvegekben. Jó hatásért szavatol és ahol raktáron nem volna, oda 3 nagy, 5 közép v. 10 kis üveggel 6 k 22 fillérért BÉRMENYÉ szallit az egyedüli készítő:

Kárpáti József

Árkos-Sepsiszentgyörgy, Kálvin-tér 6/a. sz.
Makón kapható: Sándor Zsigmond gyógyszerárakban és Popper Gyula drogériájában.
Budapesten kapható: Szabados Ödön „Hunnia“ gyógyszerárakban, Erzsébet-körút 56. sz.

Makóváros és környéke nagyérdemü közönségéhez!

A karácsonyi és ujévi ünnepekre kitünő jó fehér és **siller borok** továbbá elsőrendü kőbányai sörök, legjobb pálinkák, mindenféle minőségben. **Rumok és tearumok.**
 Legfinomabb liquerek kis és nagy mértékben legelőnyösebb árban **IRITZ SÁMUEL** özv. **CÉGNÉL** szerezhetők be

Jégvermek megtöltésére
 ajánljuk
MÜJEGÜNKET,
 melyet ab gyárunk legalább 100 métermázsa vételnél most 1 koronáért adunk pr métermázsa.
Zeitler malom részvénytársaság jéggyára.

Rendkívüli feltűnést keltenek
Pártos E. és Társa áruház
 újonnan bevezetett áruai, eddig nem létezett olcsó árai.
 Női himzett ingek . . . . . 1 korona 98 fillér.
 Női háló kabátok . . . . . 1 " 98 "
 Női háló ingek . . . . . 1 " 98 "
 Női nadrágok schiffonból . . . . . 1 " 98 "
 Női nadrágok pargetből . . . . . 1 " 98 "
 Diszes párnák . . . . . 1 " 98 "
 Schiffon alsók . . . . . 1 " 98 "
 Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kosztümök, leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok, eredeti párisi modellek.
Gyászárukban állandóan nagy választék!
Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára.

Menyasszonyok figyelmébe!
 Olesó és csinos kivitelű menyasszonyi bu-torok készen kaphatók
NAGYBÉLA
 asztalosnál
 Megyeház-utca 12. sz.
 Menyasszonyok figyelmébe!

Tevédések elkerülése végett gyász esetekben tessék közvetlenül jelzett címhez fordulni s bevásárlásait ott eszközölni.

„ÓRANGYAL“
 díszfelmunkázási vállalat.
 Makó, Főter. Kenyérpiac, Tókey-féle házban.

Makó város és vidéke legszolidabb, legmegbízhatóbb, modern díszfelmunkázási vállalata. Mint mindig, ezután is legfőbb igyekezetem t. vevőimet szakszerű, szolid kiszolgálásban részesíteni a legnagyobb pontossággal, utólréhetetlen olcsó árakon. Vállalatomat ismételtelen tetemesen megnagyobbítottam, nem kíméltem sem költséget, sem fáradságot a

legnagyobb raktárt létesítettem a felmunkázáshoz tartozó mindennemű kellékekből, szem előtt tartva a kor kívánalmait, miáltal abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy az egyszerűbb, mint a legmagasabb igényű izléseket is páratlan, pompás díszrel, a legnagyobb megelégedésre szolgálhatom ki. Az én olcsó áruimmal és pontos kiszolgálással nem verse nyezhet senki. - Továbbra is ajánlom magamat a n. é. gyászoló vevőközönségnek szíves jóindulatu pártfogásába, vagyok mély tisztelettel:

ÖZV. GYURIK LAJOSNÉ
 az „Órangyal“ díszfelmunkázási vállalat tulajdonosa. - Hullaszállítást és exhumálást az ország bármely részéről elvállalok.

Előforduló gyász esetekben csakis meghívásra megyek ki házhoz.

Eladó buzaszalma.
 Zeitler féle birtokon 5 öl széles nagy kaszlakban idei, 1 éves és két éves ölenként olcsóért eladó. Értekezni lehet Tamás Mihály Aradi-utcai malomnál.

Hagymaföld és herének való
 első rendü alkalmas földek kaphatók **Iritz Miksánál.**

Megszabadulhat agondoktól!
 Ha egy szórakoztató hangszert hozat **WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY“** től Budapest, József-körut 15. (Telefon.)
 Hegedű 16 darab felszereléssel 12 kor.
 Tárogató, billentyűkkel 16 korona.
 Amerikai Gítár citera, kottákkal 16 kor.
 Családi hangverseny harmonika 16 kor.
 Mandolin vagy Gítár 16 korona.
 Ébente fuvola 1. minőségű 16 korona.
 A milanoi párisi és londoni kiállítások aranyérem és érdemkeresztel kintúntotva.
Javítási szakmühelyek
 Fényképes hangjegyzék ingyen
 Óvás! Ügyeljünk a „WAGNER“ névre és 15-ös házszámra.

Uj malom megnyitás.
 Értesitem a Makó és vidéke n. é. közönségét, hogy Makón, az Aradi utcai **malmot** megvettük és azt a legújabb rendszerű gépekkel felszerelve, a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően berendeztük. Mindennemű örlemények elvégzését, ugyszintén **liszt-, korpa-, dara- stb. árusítását** és lelkiismeretes kiszolgálását bármikor gyorsan és pontosan eszközölünk.
 A nagyérdemü közönség szíves pártfogását kér:
Tamás Mihály és Társa
 hengermüma om Makó.